

חוק עזר לנחף (תברואה וסילוק מפגעים), תשכ"ט 1969-

פורסם: ק"ת 2387, תשכ"ט (8.5.1969), עמ' 1447

בתוקף סמכותה לפי סעיפים 22 ו-23 לפקודת המועצות המקומיות, מתקינה המועצה המקומית נחף חוק עזר זה:

הגדרות

1. בחוק עזר זה -
"אורווה" - מקום גדור או בלתי גדור, מקורה או בלתי מקורה, שמחזיקים בו בעלי-חיים, לרבות רפת, לול, דיר, מכלאה או חצר, שמשמשים בו יחד עם האורווה;
"בור שפכים" - כל מבנה, בין מעל לקרקע ובין מתחתיה, שנועד לקיבולם או לאגירתם של צואים, דלוחים, שפכים או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות כל סוג של בור רקב, בור חלחול או בית קיבול אחר הבנוי אבן, לבנים או כל חומר אחר, ולרבות ביב או תעלה;
"ביב פרטי" - ביב המשמש לניקוזו של בנין או של מגרש אחד, לניקוזם של קבוצה של בנינים הנמצאים בתחומי מגרש אחד או לניקוזם של שני מגרשים סמוכים ושל המבנים שעליהם, לשם העברת נוזלים ושפכים אל בור שפכים או אל ביב ציבורי, לרבות אבזר ביוב, מחסום ותא-בקרה;
"ביב ציבורי" - ביב המשמש להעברת צואים, דלוחים, שפכים או כל פסולת של נוזלים אחרים, לרבות אבזר ביוב, מחסום ותא-בקרה וכל חלקיהם, ולמעט ביב פרטי;
"בעל חיים" - לרבות עופות ודגים;
"בעל נכס" - אדם המקבל או הזכאי לקבל הכנסה מנכס, או שהיה מקבלה או היה זכאי לקבלה אילו הנכס היה נותן הכנסה, בין בזכותו הוא ובין כסוכן, כנאמן או כבא-כוח, בין שהוא הבעל הרשום של הנכס ובין שאינו הבעל הרשום, וכולל שוכר או שוכר משנה ששכר את הנכס לתקופה של למעלה משלוש שנים;
"המועצה" - המועצה המקומית נחף;
"זבל" - גללי בהמה ועופות ושאר אשפה של אורווה;
"ליקוי" - לגבי מבנה - פגם במבנה עצמו, בין אם היה קיים מלכתחילה ובין אם נתהווה לאחר זמן;
"מאושר" - מאושר על ידי המועצה, או על ידי המנהל הכללי של משרד הבריאות או מי שהוסמך על ידיו.
"מבנה" - בנין, צריף, סככה, אוהל או מבנה חוץ כלשהו, בין קבוע ובין ארעי, או כל חלק מהם, על כל מיתקניהם, לרבות מיתקני תברואה, בין שהם מצויים בתוך המבנה ובין שהם מצויים בסביבתו;
"מוהל" - המים היוצאים מן הזיתים, הנשארים בקרקעית העוקה בבית-הבד אחרי הוצאת השמן;
"מחזיק" - אדם המחזיק למעשה בנכסים או בחלק מהם כשוכר או בכל אופן אחר, למעט אדם הגר בבית מלון או בפנסיון;
"מיתקן תברואה" - אינסטלציה סניטרית, לרבות כל קבועה, מחסום, סעיף, צינור ואבזר בפנים בנין ומחוצה לו וכן מחסום ותא-בקרה בביב פרטי או בביב ציבורי, בורות שפכים, ולרבות מיתקן לחימום בנין ולחימום מים ומערכת אספקת מים על כליה, צינורותיה ואבזריה;
"נכס" - מקרקעין או מבנה, בין תפוס ובין פנוי, בין ציבורי ובין פרטי;
"ראש המועצה" - לרבות אדם שראש המועצה העביר אליו בכתב את סמכויותיו לפי חוק עזר זה, כולן או מקצתן;
"תברואן" - רופא המועצה, מנהל המחלקה לתברואה של המועצה, מהנדס התברואה של המועצה או כל פקיד אחר של המועצה, שהמועצה מינתה אותו למלא תפקיד של תברואן;
"תעלת שפכים" - לרבות סעיף תעלת שפכים ותא בקרה.

מפגעים

2. "מפגע" - כל אחד מאלה:
  - (1) העדר בתי-כסא במספר מספיק ומטיפוס מאושר, או קיום בית-כסא שאינו מטיפוס מאושר, בנכס המשמש למטרת מגורים או עסק או למטרה ציבורית;
  - (2) העדר פחי אשפה במספר מספיק ומטיפוס מאושר בנכס המשמש למטרת מגורים או עסק או למטרה ציבורית;
  - (3) גג, תקרה, קיר, מעקה, ארובה, תריס, חלון, אשנב, דלת, מפתן, מזחילה, ביב, תעלה, מרזב, צינור או מיתקן תברואה, שהוא לקוי, בכללו או בחלקו, באופן שעלולים לחדור דרכו מים, רטיבות, טחב או רוח, במידה, שלפי דעת התברואן, יש בכך משום נזק לבריאות, אם בבנין עצמו או בבנין סמוך;
  - (4) החזקת נכס בצורה או באופן שהם, לדעת התברואן, מזיקים או עלולים להזיק לבריאות;
  - (5) צפיפות מרובה בנכס העלולה, לדעת התברואן, להזיק לבריאות, וכן שימוש בנכס בצורה העלולה להזיק לבריאות;
  - (6) העדר בור שפכים או ביב פרטי בנכס, וכן קיום בור שפכים או ביב פרטי שהוא, לדעת התברואן, לקוי, אינו מתאים לתכליתו או אינו מספיק לניקוז יעיל של הנכס, וכן ביב או מיתקן תברואה או חלק ממנו

- שהוקמו ללא היתר לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965-, או שלא לפי תנאי ההיתר, ושהם, לדעתו של התברואן, לקויים או אינם מתאימים לתכליתם ;
- (7) אסלה או קבועה אחרת במיתקן תברואה שאינה מצוידת במחסום, או שהמחסום אינו מטיפוס מאושר או, שלדעת התברואן, אינו קבוע כהלכה ;
- (8) סעיף או צינור לשפכים, לצואים או לדלוחים, שנקבע בתוך בנין או מחוצה לו מבלי שהיא חסום במחסום מטיפוס מאושר ;
- (9) בריכה, חפירה, מזחילה, תעלה, בור מים, מיכל מים, בית-כסא, אסלה, משתנה, בור שפכים, ביב, בור פסולת, פח אשפה, גן, גג, סככה או חצר שהם במצב מזוהם או, שלדעת התברואן, הם עלולים להזיק לבריאות ;
- (10) באר, בור מים, מיכל מים וכל מקום המשמש לאגירת מים, הנמצאים, לדעת התברואן, במצב העלול לגרום לזיהום במים שבתוכם או להתפתחות יתושים בהם ;
- (11) תא בקרה של בור שפכים או של ביב פרטי, שאינו מצויד במכסה ברזל או ביטון לא חדירים ומטיפוס מאושר, ושיש בכך כדי לגרום להתפתחות יתושים בהם ;
- (12) צינור שפכים, צינור דלוחים, צינור איוורור, בור שפכים, תא בקרה, כוך או ביב שהם סדוקים, שבורים, סתומים או פגומים, באופן שגזים או נוזלים שבהם עלולים לפרוץ החוצה או לחלחל מתוכם ;
- (13) מחבר או חיבור לקוי של ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים או אסלה או של צינור או מחסום במיתקן תברואה ;
- (14) שימוש בצינור גשם כצינור שפכים או דלוחים, או שפיכת כל נוזל אחר דרך צינור גשם ;
- (15) צינור גשם, מרזב או מגלש הקשור במישרין או בעקיפין, אל ביב, צינור שפכים, צינור דלוחים או תעלת שפכים ;
- (16) הצטברות חומר כל שהוא בין בתוך בנין ובין בסביבתו שהיא, לדעת התברואן, גורמת או עלולה לגרום לרטיבות או לטחב בבנין או בבנין סמוך ;
- (17) הצטברות של עפר, אבנים, עצים, גרוטאות של מתכת, חלקי רכב, זבל, נוצות או פסולת אחרת שהם, לדעת התברואן, מזיקים או עלולים להזיק לבריאות ;
- (18) העדר מעשנה שיש צורך בה בבנין, לדעת התברואן, או מעשנה בבנין שהיא שבורה או לקויה, אינה גבוהה למדי או פולטת עשן באופן הגורם נזק לבריאות, לדעת התברואן ;
- (19) תנור, אח, קמין או כבשן, בין שהוא משמש למלאכה ובין לתכלית אחרת, אשר, לדעת התברואן, אינו מאכל כראוי את חמרי הדלק בתוכו וגורם על ידי כך לפליטת עשן או גזים במידה המזיקה או העלולה להזיק לבריאות ;
- (20) ניקוי, ניעור או חביטה של מרבד, שטיח או כלי מיטה ברשות הרבים, בחצר, בכל קומת בנין או בדירה, באופן המזיק לבריאות, לדעת התברואן ;
- (21) בית חרושת, בית מלאכה, מקום עבודה או מחסן מכל סוג שהוא המוחזקים במצב לא נקי, או שהצפיפות בהם עלולה לגרום נזק לבריאות, לדעת התברואן ;
- (22) כל אבק או פסולת הנוצרים במהלך העבודה בבית חרושת, בבית מלאכה או במקום עבודה מכל סוג שהוא, הגורמים או העלולים לגרום נזק לבריאות, לדעת התברואן ;
- (23) החזקת בעל-חיים באופן המזיק או עלול להזיק לבריאות, לדעת התברואן ;
- (24) מבנה הגורם או עלול לגרום לשריצת חולדות, עכברים או חרקים ושרצים אחרים בו, או להתפתחותם ;
- (25) שטח אדמה שאינו גדור במידה מספקת, לדעת התברואן, שעלול לשמש להצטברות אשפה או פסולת ;
- (26) עצים, שיחים, שיחי צבר או אחרים אשר ענפיהם בולטים או מתפשטים לעבר כל רחוב והגורמים או עלולים לגרום לתקלה לעוברים ושבים ;
- (27) גרימת רעש, גזים או ריחות במידה בלתי סבירה ;
- (28) הפרעת השימוש במיתקן תברואה או במיתקני הספקת מים, או הפרעה כל שהיא להחזקתו היעילה של נכס מבחינה תברואית או מבחינה אחרת ;
- (29) שימוש בשפכים, בדלוחים או במי פסולת אחרים בלתי מטוהרים להשקאה ;
- (30) כל דבר אשר, לדעת ראש המועצה או התברואן, עלול לסכן את חיו, בטחונו, בריאותו, רכושו או נוחותו של אדם או להפריע לאדם או למנוע אותו מהשתמש בזכויותיו.

מזבלה

3. (א) המועצה רשאית לקבוע בהמלצת התברואן ובאישור מפקח לשכת הבריאות המחוזית, וחיבת לעשות כן אם נדרשה לכך על ידי מפקח כאמור, מקום שישמש לאיסוף אשפה, פסולת, דומן וזבל (להלן - מזבלה).
(ב) אשפה, פסולת, דומן וזבל שהועברו למזבלה הם בבעלות המועצה.

סמכויות התברואן

4. (א) התברואן רשאי להיכנס לכל נכס בשעות שבין זריחות החמה ובין שקיעתה לשם סילוק כל מפגע ולשם ביצוע הוראות חוק עזר זה.

(ב) התברואן רשאי לבדוק כל ביב, צינור או מיתקן אחר, ואם מצא צורך בכך רשאי הוא לגלות כל ביב או מיתקן תברואה אחר, בין בעצמו ובין על ידי עובדי המועצה, וזאת לאחר מתן הודעה בכתב לבעל הנכס או למחזיק בו לא פחות מ-24 שעות לפני ביצוע העבודה, ובתנאי שאם לא מצא פגם בביב, בצינור או במיתקן התברואה עליו לכסות מחדש את החפירה על חשבון המועצה, וכל נזק שנגרם כתוצאה מפעולת התברואן האמורה יתוקן על ידי על חשבון המועצה; מצא התברואן פגם כל שהוא - יתן לבעל הנכס או למחזיק בנכס, לפי הוראות חוק עזר זה, התראה בכתב שבה ידרוש תיקון הפגם במועד שיקבע לכך.

אחריות לסילוק מפגע

5. (א) על אף האמור בכל חוזה שכירות, אך בלי לפגוע בזכותו לדרוש סעד חוקי נגד אדם אחר, חייב המחזיק בנכס לסלק כל מפגע מהנכס; אולם אם אי-אפשר למצוא את המחזיק, חייב בעל הנכס, לאחר שנדרש לכך על ידי התברואן, לסלק את המפגע.

(ב) מפגע אשר, לדעת התברואן, נובע מליקוי במבנה הנכס עצמו, במיתקני התברואה שבו או נובע מדבר כל שהוא בנכס או בסביבתו אשר בו משתמשים או ממנו נהנים רוב הדיירים שבנכס, חייב בעל הנכס בלבד לסלק; אולם אם בעל הנכס נעדר מן הארץ או אם אי-אפשר למצוא את בא-כוחו, חייב המחזיק בנכס, לאחר שנדרש לכך על ידי התברואן בכתב, לסלק את המפגע.

(ג) היו לנכס בעלים או מחזיקים אחדים, או אלה ואלה, חייבים הם, כולם יחד או כל אחד מהם לחוד, לסלק את המפגע.

הודעה לסילוק מפגע

6. (א) התברואן רשאי לדרוש בהודעה בכתב מאת האנשים החייבים לסלק מפגע לפי הוראות חוק עזר זה לבצע את כל העבודות הנחוצות לשם סילוק המפגע ולמניעת הישנותו בהתאם לפרטים ולתנאים הקבועים בהודעה.

(ב) ההודעה תכלול את המועד שבו יש לבצע את העבודות כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) הבעל או המחזיק שקיבל הודעה כאמור, חייב למלא אחריה.

סילוק מפגע על-ידי המועצה

7. לא קיים אדם החייב לסלק מפגע את דרישות התברואן בהודעה לפי סעיף 6 או ביצע עבודה מהעבודות המפורטות בהודעה שלא לפי התנאים הקבועים בה, רשאית המועצה לבצע את העבודה הדרושה לסילוק המפגע ולגבות את הוצאות הביצוע מהאדם או מהאנשים החייבים לסלק את המפגע, מכולם יחד או מכל אחד מהם לחוד.

החלטת התברואן

8. דעתו של התברואן בדבר קיומו של מפגע, מקורו או מהותו, או בדבר העבודות והחמרים הדרושים לסילוק המפגע ולמניעת הישנותו, תהא קובעת וסופית.

הצגת העתק מחוק העזר

9. בעל בנין שנמצאות בו דירות אחדות חייב, לכשייגדרש לכך על-ידי התברואן, להדביק ולהחזיק במקום נראה לעין בבנין העתק מחוק עזר זה או מחלק ממנו.

שמירה על נקיון בנכס

10. בעל נכס והמחזיק בנכס חייבים לשמור על הנקיון בנכס ובסביבתו באופן המניח את דעת התברואן, וכן לנקות ולסלק כל זוהמה, פסולת, זבל, דומן או אשפה אחרת שנצטברו בנכס או בסביבתו על ידי העברתם למזבלה.

סידורים לעובדים ארעיים

11. אדם המעסיק עובדים לעבודות בניה, חפירה, חציבה וכיוצא באלה, חייב להקים בית-כסא ארעי לשימוש עובדים לפי שרטוט דוגמה של משרד הבריאות, במקום שיקבע התברואן, למשך זמן ביצוע העבודות, וכן חייב הוא לאחר גמר העבודות, לבער ולסלק את כל הזוהמה והלכלוך שנצטברו ולפרק את בית-הכסא הארעי בצורה המניחה את דעת התברואן.

כלי זבל

12. (א) המחזיק באורווה חייב להתקין בה כלי קיבול סגור לזבל, להחזיקו במצב תקין, לתקנו את החליפו באחר, הכל לפי הוראות התברואן, ובתוך הזמן שיקבע.

(ב) לא ישים אדם זבל אלא לתוך כלי הקיבול לזבל, ולא ישאיר זבל מחוץ לאותו כלי קיבול.

בור זבל

13. (א) המחזיק באורווה שלידה חצר, רשאי לכרות בחצר בור לזבל, ובלבד שמקום הבור, צורתו, עמקו ואופן כיסויו יהיו לפי הוראות התברואן.

(ב) המחזיק בבור זבל חייב לכסותו באדמה או לרוקנו כשיתמלא או כשידרוש זאת התברואן.

הוצאת זבל

14. (א) המחזיק באורווה חייב להוציא את הזבל שבכלי הקיבול לפחות פעם בכל יום, והוא רשאי להעבירו אל הבור, אם יש בור סמוך לאורווה, או אל השדה אם יש לו שדה שברצונו לזבלו.
(ב) המחזיק באורווה שאין לו בור או שדה כאמור בסעיף קטן (א), או שלא העביר את הזבל כאמור בו, חייב להעבירו למזבלה.

צינורות מוהל

15. (א) המחזיק בבית בד חייב למנוע נזילת מוהל מבית הבד אל הרחוב, וברחוב, פרט לתעלה המיועדת למי הגשם.
(ב) המחזיק בבית בד חייב להתקין צינור ברזל או תעלת ביטון סגורה להולכת המוהל מבית הבד אל המקום הקרוב ביותר שבתעלת מי הגשם שברחוב, הכל להנחת דעתו של התברואן ובהתאם לדרישותיו.
(ג) המחזיק בבית בד חייב למנוע את סתימתו של הצינור או התעלה, לנקותם, לתקנם ולהחזיקם במצב תקין, הכל לפי הצורך ולפי הוראות התברואן.

מסירת הודעות

16. (א) מסירת הודעה לפי חוק עזר זה תהא כדין, אם נמסרה לידי אדם שאליו היא מכוונת, או נמסרה במקום מגוריו או במקום עסקיו הרגילים או הידועים לאחרונה, לידי אחד מבני משפחתו הבוגרים או לידי כל אדם בוגר העובד או המועסק שם, או אם ההודעה נשלחה אליו בדואר או במכתב רשום הערוך לפי מען מקום מגוריו או עסקיו הרגילים או הידועים לאחרונה; אם אי-אפשר לקיים את המסירה כאמור תהא המסירה כדין אם הוצגה ההודעה במקום בולט באחד המקומות האמורים או על הנכס שבו היא דנה, או נתפרסמה בשני עתונים יומיים הנפוצים בתחום המועצה, שאחד מהם הוא בשפה העברית.
(ב) הודעה שיש למסור אותה לפי חוק עזר זה לבעל נכס או למחזיק בו, יראו אותה כאילו נערכה כהלכה, אם נערכה אליו בתור "הבעל" או "המחזיק" של הנכס, ללא כל שם או תיאור נוסף.

עבירות ועונשין

17. אדם שעשה בתחום המועצה אחד מאלה:
(1) הפריע לתברואן במילוי תפקידו לפי חוק עזר זה;
(2) הכניס שפכים או מים דלוחים בכלי קיבול המיועד לאשפה;
(3) הניח כלי קיבול לאשפה ברחוב;
(4) עשה צרכיו ברשות הרבים, במקום ציבורי, בחדר מדרגות או בכל מקום שאינו מיועד לצורך זה;
(5) ירק ברחוב או במקום ציבורי אחר;
(6) הטיל נייר, אשפה, נוצות או פסולת אחרת ברשות הרבים או בבנין ציבורי;
(7) שפך מים או נוזלים אחרים ברשות הרבים או הניח למים או לנוזלים אחרים שיזלו מרשותו לרשות הרבים;
(8) שם ברחוב או ברשות הרבים בקבוקים, שברי זכוכית או חרס, מסמרים, חומר חד, אבן, חול, ברזל, עץ, גרוטאות או חומר בניה כל שהוא, שברי כלים או חלקי מכוונות או רכב;
(9) השליך ברחוב קליפות, פירות, ירקות, נבלות בעלי-חיים או חלקיהן או פסולת מזון כל שהיא;
(10) רחץ רכב ברשות הרבים;
(11) נבר או חיטט בפחי אשפה או בכלי קיבול אחרים לאשפה;
(12) האכיל בעל-חיים ברחוב באופן שיש בו כדי לזהם את הרחוב;
(13) חלב בהמת-בית ברחוב;
(14) שחט בעל-חיים או מרטו ברשות הרבים, בחצר או בחדר מדרגות או על גג מבנה;
(15) לא מילא אחר חובה מהחובות המוטלות עליו על פי חוק עזר זה,
דינו - קנס 250 לירות, ואם עבר על הוראות סעיף 6(ג) והמועצה לא השתמשה בסמכויותיה לפי סעיף 7 והיתה העבירה נמשכת, דינו - קנס נוסף 5 לירות לכל יום שבו נמשכה העבירה אחרי שנמסרה לו עליה הודעה בכתב מאת ראש המועצה או אחרי הרשעתו.

השם

18. לחוק עזר זה ייקרא "חוק עזר לנחף (תברואה וסילוק מפגעים), תשכ"ט 1969-".

נתאשר.

ו' בחשוון תשכ"ט (28 באוקטובר 1968)

יחיא מוחמד עבדול גני
ראש המועצה המקומית
נחף

חיים משה שפירא
שר הפנים

על אימוץ חוק עזר לדוגמה בדבר תברואה וסילוק מפגעים ידי המועצה המקומית נחף

פורסם: ק"ת 3918, תשל"ט (12.12.1978), עמ' 256

בהתאם לסעיף 25א(ב) לפקודת המועצות המקומיות, אני מודיע כי המועצה המקומית נחף אימצה את חוק העזר לדוגמה למועצות מקומיות בדבר תברואה וסילוק מפגעים.

י"ט בתשרי תשל"ט (20 באוקטובר 1978)

יוסף בורג
שר הפנים